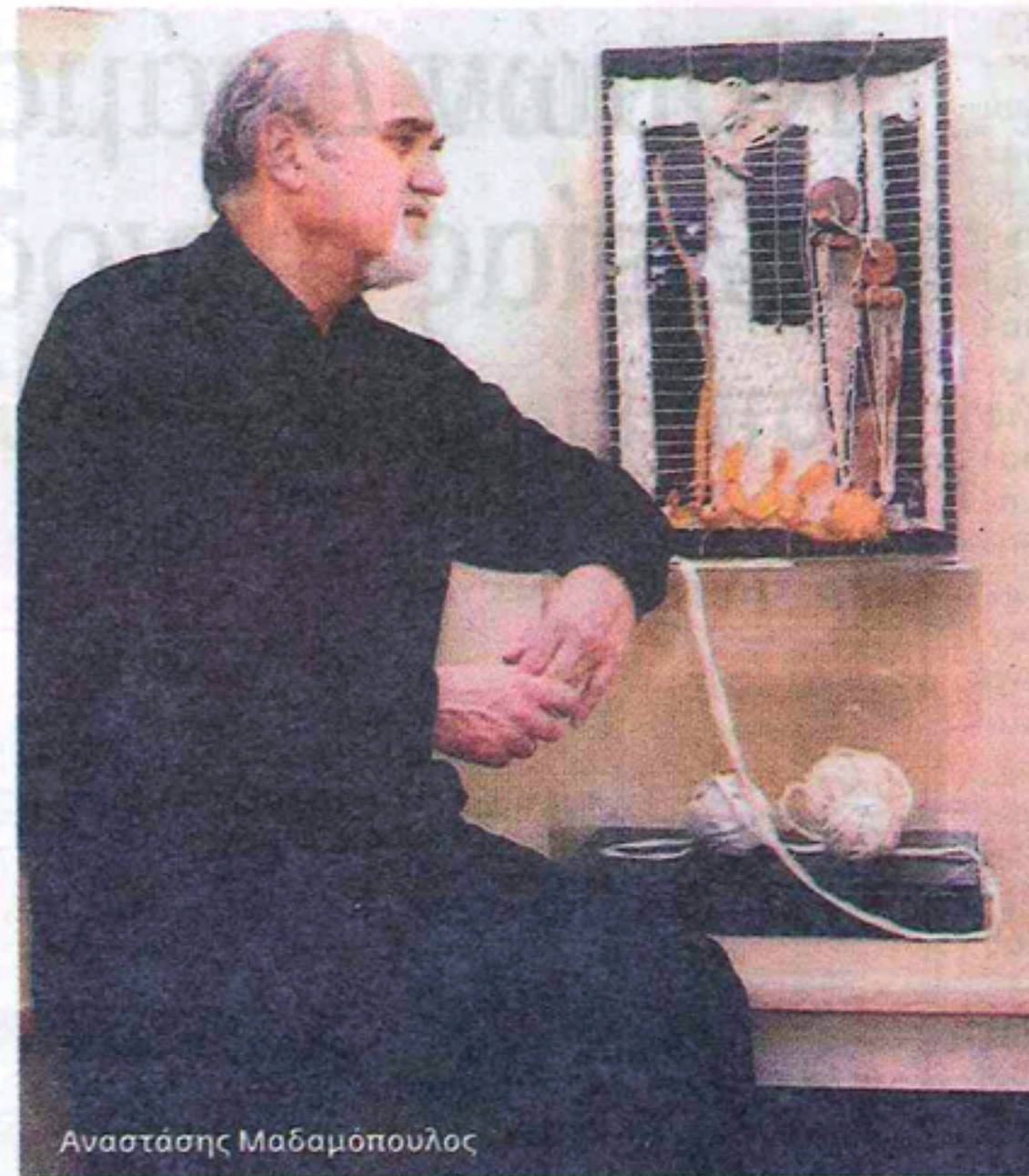

«**Ο** συγγραφέας-εικαστικός συνεχίζει τη μελέτη του στον θαυμαστό κόσμο της φύσης, εμβαθύνοντας αυτήν τη φορά στους θαλάσσιους οργανισμούς. Οι παρατηρήσεις του πάνω στα μαλάκια και τα εχινόδερμα τον οδηγούν σε μια θαυμάσια λυρική πρόζα και σε σύντομους φιλοσοφικούς στοχασμούς, που σχετίζονται με τη ζωή και τον θάνατο, με τη φύση και τον άνθρωπο. Το κείμενο πλαισιώνεται από τα εικαστικά του ίδιου».

Η τελευταία φράση τού ως άνω Δελτίου Τύπου παραπέμπει την/τον ενασχολούμενη/ενασχολούμενο στην πολύ παλαιά σύζευξη (χρονολογείται από την εποχή της εφεύρεσης της τυπογραφίας και της ανάπτυξης των γραφικών τεχνών –ξυλογραφίας, χαλκογραφίας– οι οποίες και την ευνόησαν) του λόγου με τις εικαστικές τέχνες, σύζευξη η οποία οδήγησε, στη Γερμανία του Μπαρόκ και του Διαφωτισμού (16ος-18ος αιώνας), επί παραδείγματι, στα λεγόμενα «εμβλήματα» (όπως τα αποδίδει και τα περιγράφει ο Γιώργος Βελουδής στο επιστημονικό πόνημά του «Γραμματολογία. Θεωρία Λογοτεχνίας»), αποτελούμενα από μια τυπογραφικά αναπαραγόμενη, συνήθως συμβολική εικόνα, συνοδευόμενη από έναν «επεξηγηματικό» τίτλο και ένα μικρό, επιγραμματικό κείμενο μερικών στίχων. Μια νεότερη μορφή σύζευξης ποίησης/κειμένου και εικόνας γεννήθηκε από την εικονογράφηση ενός ποιητικού-λογοτεχνικού έργου (από τον ίδιο κάποιες φορές καλλιτέχνη) και το λαμπρότερο παράδειγμα, μας πληροφορεί ο Γ. Βελουδής, προέρχεται από τον πρωτοπόρο του είδους στον 19ο αιώνα, τον Wilhelm Busch, ποιητή-λογοτέχνη και ζωγράφο-σχεδιαστή ταυτόχρονα, του οποίου το διάσημο παιδικό βιβλίο «Max und Moritz» (1865) μεταφράστηκε, πάντα με την εικονογράφηση του πρωτοτύπου, στις περισσότερες γλώσσες του κόσμου, της ελληνικής συμπεριλαμβανομένης. Ο ερευνητής παρακολουθεί τη «συμβίωση» λόγου - εικόνας στην εξέλιξή της, στην πορεία της οποίας, μάλιστα, θεωρεί ότι η εφεύρεση της φωτογραφίας δεν αξιοποιήθηκε ευρέως, εξ ου και στέκεται μόνον στην «κορυφή» αυτού του μικτού είδους, δηλαδή στο κολάζ «Αλφαβητάρι του πολέμου» (1955) του Bertolt Brecht. (Ας αναφερθούν, πάντως, ενδει-

Αναστάσης Μαδαμόπουλος

Ο ψαράς και η ψυχή του

ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ Γ. ΤΣΟΥΠΡΟΥ

Ιδιότυπα λήμματα, αφορμές για διηγήσεις

κτικά ως προς τα καθ' ημάς, τόσο τα «Ποιήματα με ζωγραφίες σε μικρά παιδιά» του Γιώργου Σεφέρη, γνώστη και θαυμαστή του «Βιβλίου των ανοησιών» του Εδουάρδου Ληρ, όσο και τα: «Πάρε με σαν φωτογραφία» της Λιάνας Σακελλίου, «Δραμάιλο» του Κυριάκου Συφιλιζόγλου, «Θανάσης Βαλτινός. Ηλιοι, ελιές, λέξεις, ήλιος» του Βασίλη Παπαγεωργίου).

Ωστόσο, τίποτε από την παραπάνω επιλεκτική αναφορά δεν θα μπορούσε να προετοιμάσει την αναγνώστρια/τον αναγνώστη για το βάθος σκέψης, την καλλιέργεια ψυχής και κυρίως την, αποπλιστική ενίοτε, αφηγηματική γλαφυρότητα που συναντούν κατ' αρχάς στο βιβλίο «Λεπιδόπτερα. (One day cruises)» του Αναστάση Μαδαμόπουλου. Ο καλλιτέχνης του λόγου αλλά, παράλληλα, και της ζωγραφικής, του κοσμήματος, των υφαντών κατασκευών έχει συνδυάσει εδώ, με άξια θαυμασμού αρμονία, και τις τέσσερις προαναφερθείσες δεξιότητές του και

παραδίδει στα μάτια του νου των ενδιαφερομένων, αφ' ενός, λεπτομερείς/λεπτεπίλεπτες και επίμονες «περιγραφές μικροσκοπικών αντικειμένων» (την αρχή της εν λόγω «εντελώς μοντέρνας επιβίωσης, εξέλιξης και εφαρμογής εικαστικών αντιλήψεων και συναρτήσεων στη λογοτεχνία» ο Γιώργος Βελουδής εντοπίζει στο έργο του Franz Kafka και στο «νέο μυθιστόρημα» του Alain Robbe-Grillet) και, αφ' ετέρου, αλληγορικές μεταβάσεις στην ψυχοπνευματική βάσανο του ανθρώπινου βίου (σημειωτέον ότι στο verso της «Αφιέρωσης» του βιβλίου «Στη μνήμη των γονιών μου», ο συγγραφέας παραθέτει το λήμμα «ψυχή» από δύο διαφορετικά λεξικά, με αφορμή την ερμηνεία της λέξης στη ζωολογία: «πεταλούδα») αλλά και στα χαριτωμένα στιγμιότυπα της καθημερινότητάς του, όπως και στα ποικίλα αναγνώσματα που τον μεστώνουν και τον στολίζουν. Αυτά τα τελευταία, μάλιστα, έδωσαν την αφορμή για την πιο ευφρόσυνη

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
ΜΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Μαλάκια και Εχινόδερμα

Στης μνήμης
τους αχνούς
στα κάρβουνα
της σκέψης

Σειρά: Ελληνική
Λογοτεχνία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΕΝΑΣΤΡΟΝ,
2019 / 2022

Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

του λόγου αλλά, παράλληλα, και της ζωγραφικής, του κοσμήματος, των υφαντών κατασκευών έχει συνδυάσει εδώ, με άξια θαυμασμού αρμονία, και τις τέσσερις προαναφερθείσες δεξιότητές του

και συνάμα ακριβέστερη κατάθεση διακειμενικής οφειλής/παρομπής που η υποφαινόμενη έχει αναγνώσει (και λόγω της ειδικότητάς της έχει αναγνώσει πάρα πολλές): βρίσκεται «κουρνιασμένη» ανάμεσα στις σελίδες 102-103.

Και ενώ στις τελευταίες σελίδες του πρώτου βιβλίου ο συγγραφέας έχει μαστορέψει ένα ακόμη ποιητικό («αυτοαναφορικό», αλλά σε τρίτο πρόσωπο) διήγημα, αντί για μια στεγνή πληροφόρηση σχετικά με την καταγωγή και τα στάδια διαμόρφωσης του (εκτιθέμενου) υλικού του, στο αρχικό κεφάλαιο του δεύτερου βιβλίου έχει εντέχνως ενσωματώσει και τις πιθανές θεματικές επιδράσεις και επιστημονικές αναγωγές, και την ενδεχόμενη κριτική ερμηνεία του καλλιτεχνικού αποτελέσματος, και την εξήγηση του υπότιτλου: «Στης μνήμης τους αχνούς/στα κάρβουνα της σκέψης».

Τα περισσότερα από τα αυτοτελή κείμενα του βιβλίου «Μαλάκια και Εχινόδερμα» εμφανίζονται ως ιδιότυπα λήμματα, τιτλοφορούμενα με τις ελληνικές ονομασίες (Αχηβάδα/ Κοχλίας της θάλασσας/ Γυαλιστερή/ Πεταλίδα/ Κυδώνι/ Πίνα/ Στρείδι/ Πορφύρα/ Μύδι και Χάβαρο/ Αφτί της θάλασσας ή Αλιώτις/ Πετροσωλήνας/ Μεθύστρα ή Παπαγάλος και Αγκαθομεθύστρα/ Χτένι/ Φούσκα/ Κοχύλα, μπουρού, βούκινο, τσαμπούνα, τριτώνιο/ Καλόγνωμη/ Αχινός/ Αστερίας) συνοδευόμενες παρενθετικά από τις αντίστοιχες λατινικές, και πράγματι λειτουργούν ως τέτοια (ιδίως τα πεζά), αλλά επιπροσθέτως αποτελούν αφορμές για διηγήσεις μύθων, αναμνήσεων, γευστικών απολαύσεων, επώδυνων ενδοσκοπήσεων ή φιλοσοφικών δοκιμών, ενώ δεν λείπουν και οι καταγγελίες, επί παραδείγματι, για την παράνομη οστρακοαλιεία. Συνεπέστερες όλων, βέβαια, στις εμφανίσεις τους είναι οι ονομάτων επισκέψεις στα «ευφάνταστα αλλά συχνά αυθαίρετα βαφτιστικά» ειδών και υποειδών και στους παράτολμους συνειρμούς που προκαλούν. Ενώ οπωσδήποτε αξέχαστος μένει ο πλανήτης Χ στον Ψ γαλαξία, όπου τα αστεροειδή όντα (εμπνευσμένα από τους δικούς μας θαλασσινούς αστερίες) τρέφονται με μπιφτέκια ανθρώπινου κρέατος: δανεικά τα αλεύρια! Τα «υποθαλάσσια θαύματα της μη νοήμονος ζωής» υπήρχαν πριν τον Νεάντερταλ και θα εξακολουθούν να υπάρχουν και ύστερα από τους υπερφίλους απογόνους του.